

OMGEVINGSBERAAD Waddengebied

Ruiterskwartier 121-A
8911 BS Leeuwarden
T: 058 233 90 10

Ministerie van Klimaat en Groene Groei
T.a.v. minister S. van Veldhoven en staatssecretaris J. de Bat
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
Mail: minister-ke@minezk.nl

Kopie: Leden BOW, t.a.v. coördinerend minister van IenW, dhr. V.P.G. Karremans

Leeuwarden, 29 juni 2026

Kenmerk: 20260629-01

Betreft: Advies Omgevingsberaad n.a.v. uw Kamerbrief over mogelijke kerncentrales in Eemshaven
Bijlage: OBW-advies d.d. 17 november 2025

Geachte minister Van Veldhoven en staatssecretaris De Bat,

Het Omgevingsberaad Waddengebied (OBW) heeft kennisgenomen van uw Kamerbrief van 19 juni 2026 inzake kernenergie en de mogelijke locaties voor nieuwe kerncentrales. Wij hechten eraan te benadrukken dat wij onaangenaam verrast zijn door de gevolgde werkwijze en het feit dat het OBW in dit stadium niet eerder inhoudelijk is betrokken bij de totstandkoming van uw afwegingen rond de locatiekeuze. Gezien onze rol als formeel adviesorgaan binnen de Waddengovernance en de reikwijdte van deze Rijksopgave, hadden wij verwacht voorafgaand aan een dergelijke stap, tijdiger en inhoudelijker te worden geïnformeerd. Het OBW heeft in het advies van 17 november 2025 (zie bijlage) immers reeds een kritische houding verwoord ten aanzien van het locatieonderzoek en de mogelijke komst van een kerncentrales in de Eemshaven.

Gezien de korte termijn en de mogelijke impact van de door u geschetste voorgenomen keuzes, zien we ons genoodzaakt om als OBW bij deze bezwaar te maken tegen de gang van zaken maar bovenal de gezamenlijke zorgen over de mogelijke bouw van kerncentrales in de Eemshaven kenbaar te maken. Deze brief moet dan ook nadrukkelijk worden gezien als een eerste reactie vanuit het OBW op uw Kamerbrief. Wij verzoeken u om zo snel mogelijk daadwerkelijk met ons in gesprek te gaan over uw motivatie en onze vragen en zorgen. Een nadere reactie volgt zodra we inhoudelijk goed zijn geïnformeerd.

Vanwege zijn wereldwijd unieke geologische en ecologische waarden staat de Waddenzee op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Nergens anders bestaat er zo'n dynamisch landschap met een veelheid aan leefgebieden die gevormd zijn door wind en getijden. Biodiversiteit op wereldschaal staat in verbinding met de Waddenzee. Dat in dit kwetsbare ecosysteem überhaupt een mogelijkheid van een kerncentrale werd onderzocht, baart ons grote zorgen.

Onze zorgen over de komst van kerncentrales betreffen onder meer de toename van cumulatieve druk op de natuurwaarden van Waddenzee als UNESCO Werelderfgoed alsmede met een bijzondere status onder veel andere verdragen en EU-regelgeving. Ook zorgwekkend zijn de in het Waddengebied te verwachten effecten op landbouw (een claim op 500 ha landbouwgrond en toenemende druk op zoetwaterbeschikbaarheid), visserij (thermische vervuiling; inzuigen van vissen en vislarven), toerisme én recreatie (aantasting imago Unesco werelderfgoed van landschappelijke kernwaarden, verlies van een belangrijke economisch drager in het gebied) en havens (een strategisch energie- en industriecluster van nationaal belang in transitie naar duurzame vormen van energie, dat nadrukkelijk zoekt naar het beperken van druk op natuur en omgeving).

Het Waddengebied vervult een essentiële ecologische functie en staat tegelijkertijd onder aanzienlijke druk. Uit diverse onderzoeken blijkt dat de kwaliteit van de natuur en de natuurlijke leefomgeving van de Waddenzee onder toenemende druk staat. Klimaatverandering is voor de lange termijn een zeer bepalende en kritische factor voor het functioneren van het Waddensysteem als geheel. Het Waddengebied vervult ook andere belangrijke functies in de leef- en weerbaarheid van geheel Nederland, onder meer op het gebied van energiezekerheid, klimaat, data, nationale veiligheid, recreatie, regionale economie en voedselvoorziening in de vorm van landbouw en visserij.

Toekomstige adaptatie aan zeespiegelstijging vraagt om een huidige reservering van ruimte in deze kuststrook. Wij vrezen dat de voor kerncentrales benodigde infrastructuur de mogelijkheden van een meegroeiende kust (de voor het Waddengebied voorziene oplossing voor het omgaan met zeespiegelstijging) zullen beperken. De beschikbaarheid van zoetwater in het Waddengebied is nu al structureel beperkt en de druk op het systeem neemt alleen maar toe als gevolg van verzilting, klimaatverandering en een groeiende vraag vanuit verschillende functies. Wij maken ons - met de kennis van nu - zorgen dat inzet van koelwater voor kerncentrales leidt tot een aanvullend en structureel beslag op deze steeds schaarser wordende hulpbron, met consequenties voor de robuustheid en balans van het zoetwatersysteem als geheel en voor de natuur en landbouw in het bijzonder.

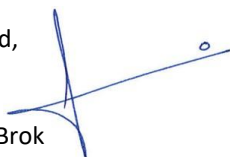
Vestiging van kerncentrales in de Eemshaven leidt tot verdere toename van druk en cumulatie. Dit is niet alleen bedreiging van de natuur die er slecht voor staat, maar ook van bestaande en toekomstige economische activiteiten. In het OBW-advies van 8 juni jongstleden hebben wij aangegeven teleurgesteld te zijn in de vertraging die het Beleidskader Natuur Waddenzee opnieuw oploopt. Dit komt onder meer doordat er nog geen begin is van een noodzakelijk afwegingskader. In onze ogen zou dit afwegingskader leidend moeten zijn voor een rijksopgave van deze omvang.

Vanuit de brede samenstelling van het OBW en de verschillende perspectieven die daarin vertegenwoordigd zijn, nemen onze zorgen over de toename van druk toe bij elke nieuwe (Rijks)activiteit in het Waddengebied (waaronder de uitbreiding van activiteiten door Defensie, de aanleg van kabels, vergunnen van zoutwinning etc). Juist door de combinatie van een kwetsbaar ecosysteem én stapeling van nationale opgaven, vraagt het Waddengebied om een overtuigende, integrale afweging van nieuwe opgaven zoals deze, door Rijk én regio. In uw Kamerbrief is deze afweging in onze ogen onvoldoende zichtbaar.

In onze achterbannen zien wij dat het ontbreken van draagvlak voortkomt uit inhoudelijke bezwaren en zorgen die breed in het Waddengebied worden gedeeld voor nu en voor toekomstige generaties. Het wordt gevoeld als disproportionele druk, terwijl de ruimte van bewoners dreigt te worden ingeperkt. Bij bewoners leeft de wens om het gebied te mogen blijven gebruiken voor tradities en gewoonten die sterk geworteld zijn in de cultuur. Hierboven vindt u een voorlopige inventarisatie van de zorgen en argumenten vanuit de brede kennis en expertise van de leden van het OBW.

Samengevat. Het OBW ziet zich gezien de korte termijn en de inhoud van uw kamerbrief genoodzaakt om bovenstaande bezwaren en zorgen kenbaar te maken. Zodra wij goed geïnformeerd zijn en antwoord hebben gekregen op onze vragen, komen wij met een nader onderbouwd advies. In onze ogen moet een dergelijke impactvolle keuze zorgvuldig besproken worden in het Bestuurlijk Overleg Waddengebied. Een impactvolle keuze als deze vraagt om een overtuigende interdepartementale afweging. Deze ontbreekt. Gelet op het belang van een zorgvuldige afweging, achten wij het van groot belang dat de in deze brief verwoorde inhoudelijke aandachtspunten en overwegingen worden betrokken bij de verdere bespreking in de Kamer en binnen de Waddengovernance.

Hoogachtend,

Drs. A.A.M. Brok
Voorzitter Omgevingsberaad Waddengebied

Bijlage: Advies Zoekgebieden Kerncentrales uit OBW-advies d.d. 17 november 2025

“Het OBW heeft verzocht om agendering van dit locatieonderzoek Kerncentrale (1 en 2) in de Eemshaven. We waarderen dat dit gehonoreerd is.

Het OBW is verrast. Dat de mogelijkheid van een kerncentrale in het Waddengebied, aan de rand van het UNESCO Werelderfgoed Waddenzee, überhaupt wordt onderzocht, verbaast ons in grote mate. De mededeling dat dit een juridische verplichting is en waarschijnlijk niet de voorkeurslocatie wordt, stelt ons niet gerust. Dit wordt versterkt doordat gemeld is dat hierna een volgend locatieonderzoek start, waarin Eemshaven opnieuw onderzocht moet worden.

Een (onderzoek naar een) kerncentrale staat niet opgenomen in de Agenda. Het lijkt alsof de afspraken in de Agenda - in 2020 ondertekend door Rijk, regio en aangesloten maatschappelijke organisaties - bij nieuwe ontwikkelingen (juridisch) geen ‘harde’ stem hebben. De leden van het OBW zien met de mogelijke komst van een kernreactor opnieuw een toename en cumulatie van (niet voorziene) Rijks-activiteiten, waarbij de onderlinge concurrentie in gebruikruimte toeneemt en geen Rijksbrede afstemming en afweging plaatsvindt.

*Zonder de uitgewerkte details te kennen, is het niet onwaarschijnlijk dat een kernreactor een grote impact zal hebben op (onder andere) het ecosysteem van het Waddengebied en de hoofddoelstellingen voor de Waddenzee en het Waddengebied. **Advies:** Het OBW neemt daarom een zeer kritische houding aan tegen de komst van een kerncentrale in de Eemshaven en een (vervolg)onderzoek daarnaar en adviseert KGG dit ook te doen.*

*Het OBW **dringt aan** op een zeer zorgvuldig onderzoek, dat zich niet beperkt tot de procedure van het locatie-onderzoek alleen. **Verzoek aan KGG:** kan KGG toezeggen om onderstaande aandachtspunten op te nemen in het lopende locatieonderzoek en het OBW daarover te blijven informeren?*

- *Om de hoofddoelstellingen uit de Agenda voor het Waddengebied 2050 ook juridisch zwaar mee te laten wegen in de uitwerking, beoordeling van geschiktheid en de onderlinge vergelijking met andere zoekgebieden.*
- *Om de effecten van een kernreactor zo snel als mogelijk te laten beoordelen conform de systematiek van het Ecologisch Afwegingskader en de uitkomsten ‘op te tellen’ bij de uitwerking van de beleidsopgaven in het Beleidskader. De effecten op het ecosysteem en de doorwerking op andere activiteiten moeten immers concreet en inzichtelijk gemaakt worden. De ongewenste cumulatie die uit het Ecologisch Afwegingskader blijkt, moet ook opgenomen worden in dit locatieonderzoek Eemshaven.*
- *Om in het lopende locatieonderzoek bij de inhoudelijke onderzoeken en beoordelingscriteria de Waddenzee als 1 trilateraal ecosysteem te beschouwen en waarderen. Bovendien: dit onderzoek betreft UNESCO Werelderfgoed: Doe ook nu de Heritage Impact Assessment.*
- *Om in het locatieonderzoek aandacht te hebben voor de (economische) effecten van een kernreactie op recreatie en toerisme: niet alleen in het gebied zelf, maar ook op het imago van Werelderfgoed Waddenzee als duurzame natuurbestemming.*
- *Om de locatie Eemshaven om bovengenoemde redenen niet op te nemen in het volgende locatieonderzoek. Als dat verplicht is, vernemen wij graag waarom dit noodzakelijk is.*

Verzoek aan het Rijk: *het OBW dringt bij dit agendapunt opnieuw aan bij IenW als coördinerend ministerie en de andere departementen aan op betere interdepartementale afstemming.*

Verzoek aan het BOW: *het OBW verzoekt dit locatieonderzoek op de BOW-agenda te houden zolang de locatieonderzoeken lopen. “*